

РЕШЕНИЕ

№ 7

гр. София, 10.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 5-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Величка Борилова
Зорница Гладилова

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Зорница Гладилова Въззивно търговско дело
№ 20221001000946 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С Решение № 1028/02.09.2022 г. по т.дело № 20211100901293, СГС, VI-5 състав е отхвърлил предявените от И. В. Р., ЕГН ***** и малолетната М. И. Р., ЕГН *****, действаща чрез баща си и неин законен представител И. В. Р., ЕГН *****, против „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808, с правно основание чл. 125, ал. 3 ТЗ, за осъждане на ответника да им заплати сумата от по 138 500 лв. - част от стойността на дружествения дял на К. Ю. Р., ЕГН *****, от капитала на „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808, придобита по наследствено правоприемство след смъртта ѝ, настъпила на 28.11.2018 г. С решението И. В. Р. и малолетната М. И. Р., действаща чрез баща си и законен представител И. В. Р., са осъдени да заплатят на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на „Мед еко“ООД, всеки от тях сумата от по 100 лв.

Срещу това решение е подадена въззивна жалба от И. В. Р. и малолетната М. И. Р., действаща чрез баща си и законен представител И. В. Р., които молят то да бъде отменено и исковите им - уважени. Съдът бил приел, че тъй като активът и пасивът на баланса към момента на прекратяване на дружественото членство са равни, не е налице превишение на активите над пасива, поради което не следва да се изплаща дял. Изводът противоречал на Закона за счетоводството и Търговския закон. Счетоводният баланс по съществото си представлявал сметка на предприятието. Тази сметка включва - активи /в лявата си част/, и пасиви /в дясната си част/, които винаги са равни и не е допустимо да не са. Пасивите показват за сметка на какво дружеството е придобило активите си. В пасива на баланса стои капитала, формиран по смисъла на ТЗ от уставен /записан капитал/, направени допълнителни резерви /ако са направени/ и неразпределена печалба /ако не е била разпределена/, а също и дружествените задължения. По тази причина, капиталът на дружеството, който служи за оценка на дружествения дял по смисъла на чл. 125 от ТЗ, а и

капиталът изобщо, изразява разликата между стойността на активите (като налично имущество) и задълженията. Когато задълженията на дружеството превишават стойността на неговите активи, въпреки записаните положителни стойности в капитала, то дружеството е декапитализирано /задълженията му превишават имуществото/ и дял не може да бъде изплатен. Такъв бил и спорът по цитираното от първоинстанционния съд решение на ВКС. Ответното дружество се е опитало да докаже декапитализация, като е направило разходи по повод съществуващи активи, но с тези разходи то не е увеличило балансовата им стойност, или с други думи, изплащащото дружество е увеличило своите задължения, но не е увеличило с тях и съществуващото си имущество, предвид което е показало декапитализация, каквато реално то нямало. Съдът кредитирал първият вариант на заключението на вещото лице, в който подобрението на наличните активи е отчетено в балансовата им стойност и присъжда поискания размер на дела. От представеното заключение на вещото лице по настоящото дело и от наличните публикувани ГФО, се виждало, че „Мед Еко“ ООД е дружество, което развива през годините добри търговски практики и няма акумулирани значителни задължения, освен текущите. Предвид това, дружеството не било декапитализирано. Допускането, че неразпределената печалба към момента на смъртта от 1 239 000 лева и текущата от 7 000 лева трябва да премине в актива, в резултат на разпределението ѝ между съдружниците, за да може да се включи в исковата претенция било абсурдно, както и, че следва да има неравенство между двете страни на счетоводния баланс. По делото, по документи и по обяснения на вещото лице в с.з. ставало ясно, че печалбата в дружеството е инвестирана в дълготрайни материални активи, предвид което свободните парични средства (краткотрайни активи) са в по-малък от показания размер на печалбата. Дълготрайните активи можело да се превърнат в краткотрайни винаги, стига да бъдат продадени. В този смисъл, дали на ОС на дружеството е било взето решение тя да бъде разпределяна или не, е факт, абсолютно ирелевантен към въпроса на каква стойност е дружественият дял. Приложеният протокол на ОС за неразпределение на печалбата няма на практика никаква правна стойност за делото, освен познавателна. Съдът приел че тъй като допълнителните резерви не са част от актива, при установяване стойността на дела, следвало да бъдат изключени /137 000 лева/, но не ставало ясно защо те не били част от актива, както и собствения записан капитал, неразпределената печалба и допълнителните резерви. По този начин стойността на чистите активи била разликата между активите и задълженията, за да се получи накрая стойността на капитала /от записан капитал, допълнителните резерви и неразпределената печалба/. В резултат на това стойностите на дължимите дялови вноски следвало да се възприемат по първоначално изслушаното заключение на вещото лице и исковите претенции били доказани.

Въззиваемият „Мед Еко“ ООД оспорва въззивната жалба. Поддържа, че правото на неразпределена печалба не е било предмет на Договор за покупко-продажба на дружествени дялове, по силата на който К. Ю. Г. е станала съдружник. Общият принцип бил, че право да получат част от печалбата имат съдружниците, които са имали това качество към периода на формиране на печалбата. Наличието на решение по чл.137, ал.1, т.3 от ТЗ за разпределение на печалбата не съставлявало процесуална предпоставка за предявяването на осъдителен иск за изплащане на част от печалбата, но неговото наличие било елемент от правопораждащия фактически състав на правото да бъде получен дивидент. Отделно, по делото било установено, че ишците са били поканени за участие в Общото събрание на съдружниците на 05.06.2019 г., когато се решавал въпросът за разпределението на печалбата на дружеството за 2018 г. Първоинстанционният съд приложил константната съдебна практика, съгласно която първоначалният капитал и допълнителните парични вноски не се включват в компонентите при определяне на стойността на дружествения дял по реда на чл.125, ал.3 от ТЗ. Дяловата вноска на съдружника се отнасяла към пасива на баланса в раздел „Собствен капитал“, поради което не съставлявала част от чистият актив, а определяла размера на дяловото участие на напускащия съдружник. Неразпределената печалба в размер на 1 239 000 към м.11.2018 г. била отнесена към пасива. Преминаването ѝ в актива на дружеството би било възможно при разпределянето ѝ между съдружниците по

решение на ОС по реда на чл.127, ал.3 от ТЗ. Въззиваемият моли обжалваното решение да бъде оставено в сила.

Въззивният съд като обсъди представените по делото доказателства и доводите на страните в приложение на разпоредбата на чл.269 от ГПК, намира за установено следното:

Първоинстанционното производство е образувано по искове молба, с която И. В. Р. и малолетната М. И. Р., действаща чрез баща си и законен представител И. В. Р. са предявили искове с правно основание чл.125, ал.3 от ТЗ в качеството им на наследници на К. Ю. Р., починала на 28.11.2018 г. Твърденията са, че наследодателката към момента на смъртта си е притежавала 20% от дружествените дялове в ответното „Мед еко“ ООД, съответстващи на 1000 лв. от първоначално внесения капитал при учредяването му. В дружествения договор не били предвидени особени уговорки относно размера на дела, които да се различават от законовите. Със смъртта на съдружника е настъпило и прекратяване на участието му в дружеството. Неговите наследници не били изявили да продължат участието му в дружеството. Имуществените последици с наследниците на съдружника подлежали на уреждане въз основа на счетоводния баланс, изготвен към края на месеца, през който е настъпило прекратяването. Претендират ответното дружество да бъде осъдено да заплати на всеки от ищите по $\frac{1}{2}$ от равностойността на притежавания от наследодателката им дружествен дял, възлизаща на 277 000 лв., а именно по 138 500 лв. на всеки от тях. Претендират разноски.

Ответникът „Мед еко“ ООД оспорва исковете. Не спори, че наследодателката на ищите до смъртта си е била съдружник в „Мед еко“ ООД, считано от 13.12.2013 г., когато е придобила 10 дяла на стойност всеки от тях по 100 лв. или обща стойност от 1000 лв., съответстващ на 20% от капитала на дружеството. К. Ю. Р. встъпила в членствено правоотношение въз основа на Договор за покупко-продажба на дружествени дялове с нотариална заверка на подписите рег. № 3501/04.12.2013 г. Към този момент по счетоводния баланс на дружеството била отразена неразпределена печалба в размер на 1 190 000 лв., при чиста стойност на имуществото на дружеството от 1 351 000 лв. С придобиването на 20% от капитала на дружеството, съдружничката не придобила правото да получи дивидент от съществуващата към този момент неразпределена печалба, формирана преди да стане съдружник и което не е било предмет на договора за продажбата на дружествени дялове. Към този момент било взето решение от съдружниците печалбата да не се изплаща, а да остане като допълнителна парична вноска в капитала на дружеството. Правото да получат част от печалбата принадлежало на съдружниците, които са имали качеството на такива в периода на формирането ѝ и взимането на решението по чл. 137, ал. 1, т. 3 ТЗ за разпределението на печалбата. На 05.06.2019 г. било проведено Общо събрание на „Мед еко“ ООД, на което били поканени, но не взели участие ищите, като били взети решения относно одобряване на ГФО за 2018 г., разпределение на печалбата на 2018 г. и които решения не са били обжалвани от тях.

Страните не спорят и видно от Удостоверение за наследници от 22.07.2020 г., издадено от СО – район Люлин, от което се установява, К. Ю. Р. е починала на 28.11.2018 г. и е оставила наследници по закон съпруга си И. В. Р. и дъщеря си М. И. Р..

С покана за участие в Общо събрание на съдружниците, получена от И. В. Р. на 20.05.2019 г. Т. П. З., в качеството на управител на „Мед еко“ ООД го е поканила него лично и в качеството му на законен представител на дъщеря си М. Р.а, в качеството им на наследници на починалата на 28.11.2018 г. К. Ю. Р. да присъстват на общото събрание на съдружниците на „Мед еко“ ООД, насрочено за 05.06.2019 г. от 10.00 часа на указания адрес. Посочен е дневния ред на събраниято: Одобряване на ГФО на дружеството за 2018 г. Разпределяне на печалбата на дружеството за 2018 г.; Освобождаване от отговорност за

управление на дружеството за 2018 г. на управителите.

Представен е Протокол от заседание от Общото събрание на съдружниците на „Мед еко“ ООД от 05.06.2019 г., на което са присъствали Т. З., Х. З. и Я. З.-К., представляващи 80 % от капитала на дружеството, които са взели единодушно решения за одобряване на ГФО за 2018 г., за неразпределяне на печалбата за 2018 г.; за освобождаване от отговорност на управителите за дейността им през 2018 г.

По делото е изслушана съдебно-счетоводна експертиза, която не е оспорена от страните. В заключението вещото лице В. П. е изготвила баланс на „Мед еко“ ООД към 30.11.2018 г. и е изчислила паричната равностойност на дела на починалата К. Ю. Р. на 277600 лева. При направения анализ на баланса към 30.11.2018 г. е установено, че общият размер на капитала на дружеството е 1 388 хил.лв., от които основен капитал – 5 000 лева, допълнителни резерви от 137 000 лв., неразпределена печалба от 1 239 000 лв. и текуща печалба от 7 000 лв. Според заключението, всеки от двамата наследници на починалата следва да получи равна част от притежавания от нея дял и равняваща се на сумата от 138 800 лв.

По делото е представено и изслушано допълнително заключение на съдебно-счетоводната експертиза, съгласно което към момента на приемането като съдружник в дружеството на К. Р. - 13.12.2013 г. размерът на неразпределената печалба възлиза на 1 190 000 лв., като това е печалбата от 2012 г. Според заключението, печалбата посочена в ГФО за 2013 г. след приемането на К. Р. възлиза на 1 209 000 лв.

Съдът като обсъди твърденията и исканията на страните, приема от правна страна следното:

Предмет на делото са субективно съединени иски с правно основание чл. 125, ал. 3 от ТЗ за осъждане на ответното дружество да заплати на всеки от ищите сума в размер 138 500 лв., представляващи една втора част от стойността на дружествения дял на наследодателя им К. Р., възлизащ на сумата в размер на 277 000 лв. от капитала на ответното дружество „Мед еко“ ООД.

Не се спори

, че ищите са наследници на К. Р., както и че същата е била съдружник в „Мед еко“ ООД като е притежавала 10 дяла на стойност всеки от тях по 100 лв. или обща стойност от 1000 лв., съответстващ на 20% от капитала на дружеството. **Не се спори, че К. Р. е починала на 28.11.2018 г.**

Съгласно чл. 125, ал. 3 от ТЗ имуществените последици при прекратяване участието на съдружник се уреждат въз основа на счетоводен баланс към края на месеца, през който е настъпило прекратяването. В случая, смъртта на съдружника-наследодател на ищите е настъпила на 28.11.2018 г. Предвид това, имуществените последици от прекратяване на участието на ищата следва да бъдат уредени съобразно счетоводния баланс на дружеството към 30.11.2018 г.

По прилагането на чл.125, ал.3 от ГПК има създадена съдебна практика по чл. 290 ГПК относно начина на уреждане на имуществените последици при прекратяване на

участието на съдружник в дружество с ограничена отговорност /решение № 64 по т. дело № 504/08 г., решение № 224 по т. дело № 765/2008 г., решение № 81 по т. дело № 809/2010 г., решение № 87 по т. дело № 468/2011 г., решение № 120 по т. дело № 781/2011 г., решение № 10 по т. дело № 502/2010 г., решение № 100 по т. дело № 665/2011 г. на ВКС, ТК/. С решенията си състави на ВКС, ТК са посочили, че законодателят императивно е определил конкретния момент, към който следва да се изготви счетоводен баланс на дружеството, служещ за база за определяне на имуществените отношения на съдружника при прекратяване на членство в дружество с ограничена отговорност, че дела се определя въз основа на **т. н. чист актив /без собствения капитал, резерви и финансов резултат/, че направената парична вноска не се включва в компонентите при определя на равностойността на дружествения дял при прекратяване на участие на съдружника съгласно чл. 125, ал. 3 ТЗ, при съставянето на междинния баланс активите и пасивите се отразяват по историческата им цена, която е цена на придобиване, себестойност, справедлива цена, която е цена според приложимите счетоводни стандарти.** Съществуването на задължителна за съдилищата съдебна практика за базата на която се изчислява дружествения дял, момента към който трябва да се състави баланса, какви са методите за изчисляване на дружествения дял и въз основа на какви компоненти се определя, налагат нейното съобразяване от съдилищата при прилагането на разпоредбата на чл.125, ал.3 от ТЗ.

Съгласно решение № 100 от 7.02.2013 г. на ВКС по т. д. № 665/2011 г., I т. о., ТК, докладчик съдията Т. К.: „Дяловата вноска се заплаща от съдружника, срещу която той придобива дружествен дял от имуществото на дружеството, размерът на който се определя съобразно дела му в капитала - чл. 127 ТЗ. В този смисъл, под "имуществени последици", съгласно чл. 125, ал. 3 ТЗ, следва да се разбира възможността съдружникът, прекратил участието си, да получи част от капитала на дружеството към момента на прекратяването. Тази част от капитала, наричана равностойност на дружествения дял, съответства на неговия дял по чл. 127 ТЗ, независимо от вида на вноската - парична или непарична и от размера ѝ към момента на възникване на членственото правоотношение на този съдружник. **Изплащане на равностойност на дружествения дял се извършва, когато сумата на активите превишава сумата на тази част от пасива, която се включва при формирането на капитала към момента на прекратяване на участието. В случай, че сумата на активите е по-ниска от сумата на пасива, не е налице капитал, от който на прекратилия участието си съдружник да се изплати дялът му.**“ В този смисъл е и постоянна съдебна практика - обективизирана в решение № 64 от 09.06.2009 г. по т. д. № 504/2008 г., т. к., II т. о. на ВКС, решение № 10 от 10.09.2012 г. на ВКС по т.д. № 502/2010 г. II т.о. и др. Това означава, че определянето на дружествения дял в стойностно изражение следва да се извърши на база т. н. "чиста стойност" на активите като част от капитала на дружеството, наричана равностойност на дружествения дял, съответстваща на неговия дял по чл. 127 от ТЗ. В активите по счетоводния баланс следва да намерят отражение дълготрайните материални активи, другите нематериални и краткотрайни материални активи, а в пасива - задълженията на дружеството, без собствения капитал, резервите и финансовия резултат. Изплащане на равностойност на дружествения дял се извършва, когато сумата на активите превишава сумата на тази част от пасива, която се включва при формирането на капитала към момента на прекратяване на участието.

Заклучението на вещото лице, прието в първоинстанционното производство е следвало точно възприетият от съдебната практика алгоритъм и е изчислило правилно както размера на притежаваната от К. Ю. Р. част от капитала към момента на прекратяване на членството ѝ поради настъпила смърт на 277 600 лева, така и следващата се на двамата ѝ наследника .

Правото на наследяване възниква при настъпване на юридическото събитие смърт на съдружник за разлика от прехвърлянето на дяловете, което е предмет на правна сделка. Наследяването винаги е право с имуществен характер, тъй като личните и неимуществените права на наследодателя не преминават върху неговите наследници. При

смърт на съдружник в ООД имуществените му права – дяловете на капитала, се наследяват /не и правото на членство/. Наследникът се явява приобретател на дяловете като трето лице за дружеството по смисъла на чл. 129, ал. 1 ТЗ, поради което придобиването на членственото право се подчинява на реда за приемане на нови съдружници. В този случай наследникът не замества и не встъпва в членственото правоотношение на своя наследодател, а би могъл да придобие права на съдружник на собствено основание след решение на Общото събрание, като наследяването има значение само на придобивно основание за дяловете от капитала. Приемането на нов съдружник е от компетентността на Общото събрание, поради което при липса на решение за приемане на наследника за съдружник, същият не разполага с неимуществените права по чл. 123 ТЗ. От тази гледна точка и от гледна точка предмета на делото е неотнормисим фактът, че ишците са били канени да присъстват на Общо събрание на ответното дружество.

Притежаването на дялове по наследство обуславя правото на наследника да получи равностойността на дяловете по реда на чл. 125, ал. 3 от ТЗ, ако не заяви желание за бъде приет за съдружник или Общото събрание откаже на наследника да го приеме на съдружник, независимо, че той би могъл да отговаря на законовите изисквания за приемане на съдружник и не са поставени ограничения от такъв характер в дружествения договор. В случая ишците са отказали да бъдат съдружници с предявяването на исковите за изплащане на съответната част от дружествения дял на наследодателя им.

При съобразяване на наследствените права на двамата ищци /чл.5, ал.1 вр. чл.9, ал.1 от ЗН/, настоящият състав намира, че исковите им са основателни и доказани и на тях се следва равна част от притежавания от К. Ю. Р. дял в размер на 277 600 лева, равняваща се на сумата от 138 800 лв.

Предвид изложеното обжалваното решение следва да бъде отменено и вместо него да бъде постановено друго, с което да бъдат уважени предявените по делото иски в цялост.

При този изход на делото отговорността за разносните по него следва да се понесе от ответното дружество, което следва да заплати и тези, направени от ишците – в първата инстанция, по представен списък – 21800 лв. и във въззивната инстанция – 15 840 лв.

Съдът намира неоснователно възражението на въззиваемото дружество за прекомерност на заплатеното адвокатско възнаграждение с оглед обстоятелството, че същото е заплатено по два субективно съединени иска всеки от които с цена 138 500 лева и е съобразено с чл.7, ал.2, т.5 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения

Воден от изложеното съставът на Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 1028/02.09.2022 г. по т.дело № 20211100901293, СГС, VI-5 състав и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808 да заплати на И. В. Р., ЕГН ***** на основание чл.125, ал.3 от ТЗ сумата 138 800 лв, представляващи част от стойността на дружествения дял на К. Ю. Р., ЕГН *****, от капитала на „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808, придобита по наследствено правопримство след смъртта й, настъпила на 28.11.2018 г.

ОСЪЖДА „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808 да заплати на М. И. Р., ЕГН *****, действаща чрез баща и законен представител И. В. Р., ЕГН ***** сумата

138 800 лева, представляващи част от стойността на дружествения дял на К. Ю. Р., ЕГН *****, от капитала на „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808, придобита по наследствено правопримство след смъртта ѝ, настъпила на 28.11.2018 г.

ОСЪЖДА „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808 да заплати на И. В. Р., ЕГН ***** и М. И. Р., ЕГН *****, действаща чрез баща и законен представител И. В. Р., ЕГН ***** на основание чл.78, ал.1 от ГПК сумата 21800 лв. разноси в първата инстанция.

ОСЪЖДА „Мед еко“ООД, ЕИК 131325808 да заплати на И. В. Р., ЕГН ***** и М. И. Р., ЕГН *****, действаща чрез баща си и законен представител И. В. Р., ЕГН ***** на основание чл.78, ал.1 от ГПК сумата 15 840 лв. разноси във въззивната инстанция.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в 1-месечен срок от съобщаването му на страните, при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____